

Zmeny pri dovoze strojov z tretích krajín od 20.1.2027: ako sa pripraviť?

30.7.2026 - Michaela Mathisrud Kráľovičová | Podnikajte.sk

V januári 2027 začnú pri dovoze strojov z tretích krajín platiť nové pravidlá EÚ. Čo sa mení a ako sa vyhnúť zdržaniam či dodatočným nákladom?

Dovoz výrobných strojov a technológií z tretích krajín sa stáva pre európske firmy čoraz populárnejším. Najčastejšie ide o stroje a technológie z Číny, výrobné a spracovateľské firmy ale čoraz viac vyhľadávajú aj stroje z Japonska, Južnej Kórey či Indie. Dôvodom sú nižšie obstarávacie náklady, široká ponuka výrobcov a relatívne vysoká technologická úroveň vyrábaných strojových zariadení.

Pri dovoze strojov sa však podnikatelia často sústreďujú najmä na cenu, technické parametre a dodacie lehoty. **Menej pozornosti venujú legislatívnym požiadavkám**, ktoré musia byť splnené ešte pred uvedením stroja na trh alebo do prevádzky v Európskej únii. Práve v tejto oblasti prichádza významná zmena.

Smernicu nahradí nariadenie: prečo dochádza k zmene?

Od **20. januára 2027** sa začne uplatňovať **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1230 o strojových zariadeniach**, ktoré nahradí doterajšiu **Smernicu 2006/42/ES o strojových zariadeniach**. Nejde iba o formálnu zmenu právneho predpisu. Nové Nariadenie reaguje na digitalizáciu priemyslu, používanie softvéru, umelej inteligencie (AI), vzdialených aktualizácií a prepojených výrobných systémov. Zároveň presnejšie **upravuje povinnosti výrobcov, dovozcov a distribútorov**.

Pre firmy, ktoré dovážajú stroje z krajín mimo Európskej únie, bude preto dôležité **pripraviť sa na nové pravidlá ešte pred ich účinnosťou**.

Smernica 2006/42/ES vznikla v období, keď priemyselná automatizácia ešte vyzerala výrazne inak. Moderné výrobné linky dnes už využívajú bezpečnostný softvér, vzdialený servis, cloudové riešenia, autonómne systémy či prvky umelej inteligencie. Mnohé z týchto technológií pôvodná Smernica neupravovala. Nové Nariadenie preto **reaguje na riziká** súvisiace s digitalizáciou a modernými riadiacimi systémami.

Významnou zmenou je aj samotná forma právneho predpisu. Kým smernicu museli členské štáty zapracovať do svojej národnej legislatívy, nariadenie sa uplatňuje priamo a jednotne v celej Európskej únii. Pre podnikateľov by to malo znamenať **menšie rozdiely vo výklade požiadaviek medzi členskými štátmi a vyššiu právnu istotu pri uvádzaní strojov na európsky trh**.

Pravidlá dovozu strojov z tretích krajín a ich uvádzaní na trh do roku 2027

Bezpečnosť strojových zariadení sa riadi Smernicou 2006/42/ES. Tá stanovuje základné požiadavky na navrhovanie, výrobu a uvádzanie strojov na trh Európskej únie.

Výrobca musí vykonať príslušné posúdenie zhody, vypracovať technickú dokumentáciu, vystaviť ES

vyhlásenie o zhode a označiť stroj označením CE.

V praxi sa však stále stretávame s tým, že podnikatelia považujú označenie CE za jedinou podmienku legálneho dovozu. Samotné označenie CE pritom automaticky nepotvrďuje, že stroj skutočne spĺňa všetky požiadavky. Ak výrobca nevypracuje správnu technickú dokumentáciu alebo použije nesprávny postup posudzovania zhody, problém sa môže prejaviť až pri uvedení stroja do prevádzky alebo pri kontrole príslušného orgánu.

Čo sa zmení od roku 2027?

Nové nariadenie zachováva základný princíp, podľa ktorého musí byť stroj **navrhnutý a vyrobený tak, aby pri správnom používaní neohrozoval zdravie a bezpečnosť osôb**.

Výraznejšie však reaguje na moderné technológie. Po prvýkrát sa výslovne **venuje najmä**:

- bezpečnostným funkciám riadeným softvérom,
- umelej inteligencii a strojovému učeniu,
- vzdialeným aktualizáciám softvéru,
- kybernetickej bezpečnosti,
- digitálnej dokumentácii.

Tieto oblasti budú patriť medzi **najvýznamnejšie zmeny pre výrobcov aj dovozcov moderných výrobných technológií**.

Čo to bude znamenať pre dovozcov strojov?

Najväčšou praktickou zmenou budú **vyššie nároky na preverenie výrobcu ešte pred uzatvorením objednávky**.

V praxi sa často stáva, že slovenská spoločnosť vyberie dodávateľa najmä podľa ceny a **dokumentáciu začne riešiť až po dokončení výroby alebo po príchode stroja do Európy**. V tomto štádiu už býva priestor na nápravu obmedzený. Doplnenie technickej dokumentácie, úprava bezpečnostných prvkov alebo nové posudzovanie zhody môžu znamenať **tisíce eur dodatočných nákladov a niekoľkomesačné zdržanie**.

Dovozca bude po novom môcť **uviesť na trh iba stroj, ktorý spĺňa požiadavky nariadenia**. Pred jeho uvedením na trh musí **overiť najmä to, že výrobca**:

- vykonal správny postup posudzovania zhody,
- vypracoval technickú dokumentáciu,
- vystavil vyhlásenie o zhode,
- správne umiestnil označenie CE,
- priložil požadované návody a bezpečnostné informácie,
- uviedol svoje identifikačné a kontaktné údaje.

Dovozca musí zároveň uviesť na stroji, obale alebo sprievodnej dokumentácii svoje **obchodné meno a kontaktnú adresu**. Zodpovedá tiež za to, aby **podmienky skladovania a prepravy neovplyvnili zhodu stroja**. Kópiu vyhlásenia o zhode musí uchovávať počas **desiatich rokov** a na požiadanie ju sprístupniť orgánom dohľadu nad trhom.

Ak má dovozca dôvod domnievať sa, že stroj nie je v súlade s nariadením, **nesmie ho uviesť na trh, kým sa nezhoda neodstráni**.

Návody a vyhlásenia bude možné poskytovať aj digitálne

Jednou z praktických zmien je **možnosť poskytovať vybrané dokumenty v elektronickej forme**. Výrobca bude môcť sprístupniť návod na používanie, montážny návod pre neúplné strojové zariadenie alebo vyhlásenie o zhode napríklad prostredníctvom internetovej stránky alebo QR kódu.

Digitálna dokumentácia však papierovú formu úplne nenahradí. Ak zákazník pri kúpe stroja **požiada o tlačенý návod, výrobca mu ho bude musieť bezplatne poskytnúť**. Pri strojoch určených pre spotrebiteľov musia byť navyše základné bezpečnostné informácie poskytnuté v papierovej forme.

Pre výrobcov aj dovozcov môže digitalizácia znamenať jednoduchšiu správu dokumentov, nižšie náklady na tlač a lepší prístup k aktuálnym verziám návodov.

Väčší dôraz na softvér a kybernetickú bezpečnosť

Moderné výrobné technológie už nie sú iba mechanickými zariadeniami. Čoraz častejšie ide o prepojené systémy využívajúce bezpečnostný softvér, vzdialený servis, cloudové riešenia alebo prvky umelej inteligencie. Nové nariadenie preto výslovne rieši softvér, ktorý ovplyvňuje bezpečnostné funkcie stroja.

Výrobca musí zabezpečiť, aby aktualizácie softvéru neznižovali úroveň bezpečnosti zariadenia. Riadiace a bezpečnostné systémy zároveň musia byť chránené pred neoprávnenými zásahmi, manipuláciou a kybernetickými útokmi, ktoré by mohli viesť k nebezpečnému správaniu stroja.

Tieto požiadavky budú **dôležité najmä pri**

- CNC strojoch,
- robotických pracoviskách,
- automatizovaných výrobných linkách a
- logistických systémoch prepojených s informačnými systémami podniku.

Nie každý stroj s prvkami umelej inteligencie však automaticky patrí medzi vysokorizikové zariadenia. **Rozhodujúce bude, či takýto systém zabezpečuje bezpečnostnú funkciu alebo ovplyvňuje bezpečnosť stroja.**

Ktoré stroje podliehajú prísnejšiemu režimu?

Nové nariadenie zachováva osobitný režim pre vybrané kategórie strojových zariadení a bezpečnostných komponentov uvedené v **Prílohe I**, ktorá je rozdelená na časti A a B.

Pri zariadeniach uvedených v **časti A** nie je možné vykonať posúdenie zhody iba prostredníctvom internej kontroly výroby. Výrobca musí použiť **postup, do ktorého je zapojená notifikovaná osoba**. Notifikovaná osoba je nezávislý orgán posudzovania zhody. V praxi ide napríklad o certifikačnú alebo skúšobnú spoločnosť, ktorá pri vybraných strojoch nezávisle preverí technickú dokumentáciu, posúdenie rizík a samotný výrobok a následne potvrdí, či spĺňa požiadavky EÚ.

Patria sem najmä:

- odnímateľné mechanické prenosové zariadenia a ich ochranné kryty,
- zdviháky na servis motorových vozidiel,

- prenosné upevňovacie a iné nárazové stroje poháňané nábojkou,
- bezpečnostné komponenty využívajúce systémy so samovyvíjajúcim sa správaním založeným na strojovom učení,
- a ďalšie stroje uvedené v príslušnej časti prílohy.

Časť B zahŕňa ďalšie kategórie zariadení, napríklad vybrané drevoobrábacie stroje, lisy, vstrekovacie stroje na plasty a gumu, zariadenia na zdvíhanie osôb, bezpečnostné logické jednotky alebo ochranné konštrukcie ROPS a FOPS.

Pri týchto strojoch môže výrobca použiť **internú kontrolu výroby**, ak harmonizované normy alebo spoločné špecifikácie pokrývajú všetky príslušné základné požiadavky.

Ak normy neuplatní alebo nepokrývajú všetky relevantné riziká, musí použiť postup posudzovania zhody za účasti notifikovanej osoby.

Pre dovozcu je preto dôležité **ešte pred objednávkou zistiť, do ktorej kategórie zariadenie patrí a aký postup posudzovania zhody musí výrobca použiť.**

Kedy sa môže z dovozcu alebo používateľa stať výrobca?

Významnou novinkou je presnejšia úprava tzv. **podstatnej úpravy strojového zariadenia**.

Ak dovozca, používateľ alebo iná osoba vykoná na stroji fyzickú alebo digitálnu zmenu, ktorú výrobca nepredpokladal, a tá vytvorí nové nebezpečenstvo alebo zvýši existujúce riziko, môže sa osoba vykonávajúca úpravu z pohľadu legislatívy **stať výrobcom**.

Následne **musí splniť povinnosti výrobcu** vrátane posúdenia rizík, vypracovania alebo doplnenia technickej dokumentácie, posúdenia zhody a vystavenia nového vyhlásenia o zhode.

V praxi môže ísť napríklad o:

- doplnenie robota do existujúcej linky,
- zmenu riadiaceho alebo bezpečnostného softvéru,
- úpravu ochranných krytov a bezpečnostných prvkov,
- zvýšenie pracovnej rýchlosti alebo výkonu,
- spojenie viacerých samostatných strojov do jedného funkčného celku.

Takéto úpravy sú vo výrobných podnikoch bežné. Firmy si však často neuvedomujú, že nimi môžu **prevziať právnu zodpovednosť výrobcu**.

Staré vs nové pravidlá - sumár

Sumár rozdielov medzi „starými“, čiže platnými do 19. januára 2027 a „novými“ pravidlami, platnými od 20. januára 2027, pre stroje z tretích krajín, uvádzame v prehľadnej tabuľke:

Zdroj: Vlastné spracovanie

Oblasť	Smernica 2006/42/ES (platné do 19.1.2027)	Nariadenie (EÚ) 2023/1230 (platné od 20.1.2027)
Typ legislatívy	Vyžadovala transpozíciu do národnej legislatívy	Uplatňuje sa priamo vo všetkých členských štátoch EÚ
Účinnosť	Od roku 2009	Od 20. januára 2027

Oblasť	Smernica 2006/42/ES (platné do 19.1.2027)	Nariadenie (EÚ) 2023/1230 (platné od 20.1.2027)
Digitálna dokumentácia	Papierová forma bola štandardom	Umožňuje poskytovanie vybraných dokumentov digitálne
Softvér a umelá inteligencia	Neboli podrobne upravené	Výslovne zohľadňuje ich vplyv na bezpečnosť
Kybernetická bezpečnosť	Nebola osobitne upravená	Zavádza požiadavky na ochranu bezpečnostných funkcií
Posudzovanie zhody	Podľa pravidiel smernice	Aktualizované postupy vrátane nového členenia Prílohy I
Zameranie	Najmä mechanická bezpečnosť	Bezpečnosť strojov vrátane digitálnych a softvérových rizík

Pre lepšiu predstavu uvádzame **príklad z praxe**:

*Slovenská výrobná spoločnosť objedná CNC obrábacie centrum od čínskeho výrobcu koncom roka 2026. Stroj bude dokončený začiatkom roka 2027 a na trh Európskej únie sa uvedie po **20. januári 2027**. Rozhodujúce nie je to, kedy bola podpísaná objednávka alebo dokončená výroba, ale kedy bol stroj prvýkrát uvedený na trh EÚ.*

Ak výrobca pripraví zariadenie a dokumentáciu len podľa pôvodnej smernice 2006/42/ES, nemusia spĺňať všetky požiadavky nového nariadenia.

Dovozca môže následne potrebovať doplniť dokumentáciu, upraviť bezpečnostné prvky alebo zopakovať časť posudzovania zhody ešte pred uvedením stroja do prevádzky. Výsledkom môžu byť dodatočné náklady a výrazné zdržanie projektu.

Pre stroje, ktorých dodanie alebo uvedenie na trh sa očakáva po 20. januári 2027, je preto **vhodné požadovať súlad s novým nariadením už v objednávke a zmluve s výrobcom**.

Čo preveriť ešte pred objednávkou stroja?

Zdroj: Vlastné spracovanie

Oblasť	Čo preveriť?
Výrobca	Má skúsenosti s exportom strojov do EÚ?
Legislatíva	Bude stroj spĺňať nariadenie (EÚ) 2023/1230?
Technická dokumentácia	Bude stroj spĺňať nariadenie (EÚ) 2023/1230?
Posúdenie zhody	Bol zvolený správny postup a je potrebná notifikovaná osoba?
Označenie CE	Je správne umiestnené a podložené dokumentáciou?
EÚ vyhlásenie o zhode	Obsahuje všetky povinné údaje a relevantné právne predpisy?
Návody	Budú dostupné v slovenskom jazyku?
Softvér	Ovplyvňuje bezpečnostné funkcie stroja?
Aktualizácie	Kto ich bude vykonávať a ako sa preverí ich vplyv na bezpečnosť?
Úpravy stroja	Bude stroj po dovoze integrovaný alebo technicky upravovaný?

Najčastejšie chyby pri dovoze strojov

V praxi sa medzi najčastejšími chybami dovozcov strojov, objavujú predovšetkým nasledovné:

1. výber dodávateľa takmer výlučne podľa ceny,
2. kontrola technickej dokumentácie až po dokončení výroby stroja,
3. presvedčenie, že samotné označenie CE automaticky potvrdzuje zhodu,
4. dodatočné úpravy stroja bez posúdenia ich vplyvu na bezpečnosť,
5. riešenie legislatívnych požiadaviek až po príchode stroja do Európy.

Tieto chyby vychádzajú importérov drahšie aj v súčasnosti, od 20. januára 2027 bude však väčšia pravdepodobnosť toho, že ich opomenutie neumožní importérom uviesť stroje do prevádzky vôbec.

Ako sa pripraviť na zmeny?

Ako sme spomínali, firmy, ktoré plánujú uviesť stroje na trh po 20. januári 2027, by mali nové požiadavky zohľadniť už pri príprave dopytu a výbere výrobcu.

Do technickej špecifikácie a zmluvy je vhodné zahrnúť najmä:

- povinnosť výrobcu dodať stroj v súlade s nariadením (EÚ) 2023/1230,
- presný zoznam požadovaných dokumentov,
- povinnosť dodať návody v slovenskom jazyku (v praxi ich dodávatelia dodajú v anglickom jazyku a importér si zabezpečuje preklad),
- požiadavky na posudzovanie zhody a účasť notifikovanej osoby (ak je potrebná),
- podmienky pre aktualizácie softvéru a vzdialený prístup,
- zodpovednosť výrobcu za odstránenie zistených nezhôd,
- možnosť kontroly dokumentácie a stroja ešte pred expedíciou.

Pri komplexnejších technológiách je **vhodné vykonať kontrolu už počas výroby a následne pred expedíciou**. Kontrola hotového stroja krátko pred odoslaním síce nemusí odhaliť každý problém, ale stále poskytuje výrazne väčší priestor na nápravu ako kontrola po jeho príchode do Európy.

Ako vnímať zmeny v praxi?

Nové nariadenie je prirodzenou reakciou na technologický vývoj. Stroje uvádzané na trh sú podstatne zložitejšie ako zariadenia pred dvadsiatimi rokmi a prinášajú nové riziká spojené so softvérom, konektivitou, aktualizáciami a umelou inteligenciou.

Nové pravidlá zároveň tiež zvýšia nároky na celý dodávateľský reťazec. Firmy, ktoré sa pri nákupe strojov z tretích krajín sústreďujú najmä na obstarávaciu cenu, budú musieť venovať väčšiu pozornosť overeniu výrobcu, technickej dokumentácii a správne postupu posudzovania zhody.

Najväčšie problémy pritom zvyčajne nevznikajú pri colnom konaní ani pri montáži stroja. Ich pôvod možno často nájsť už pri výbere výrobcu, formulovaní objednávky a podcenení legislatívnych požiadaviek.

Od roku 2027 preto bude ešte viac platiť, že úspešný dovoz strojového zariadenia nezačína jeho expedíciou z výrobného závodu. Začína dôkladnou prípravou projektu, výberom spoľahlivého výrobcu a overením, že stroj bude spĺňať požiadavky Európskej únie ešte pred dokončením výroby. Naďalej však platí, že stroje z tretích krajín ponúkajú výrazne cenové úspory pri zachovaní požadovanej kvality, ich import a uvedenie do prevádzky ale vyžaduje poriadnu prípravu.

<https://www.podnikajte.sk/zahranicny-obchod/zmeny-pri-dovoze-strojov-z-tretich-krajin-od-20-1-2027>